

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Beszéd
2024. október 10.

Beszéd – Tony Murphy, az Európai Számvevőszék elnöke

**Az Európai Számvevőszék 2023. évi éves jelentésének
bemutatása
az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága
előtt**

2024. október 10.

Eltérés esetén az elhangzott szöveg érvényes.

Tisztelt Elnök Úr,
tisztelt Képviselők,
tisztelt Biztos Úr!

Ebben az időszakban ismertetjük az Európai Számvevőszék **2023. évi éves jelentésének főbb megállapításait** és alapvető üzeneteit, és nagy örömmre szolgál, hogy ennek kapcsán a mai napon felszólalhatok az Önök **bizottsága** előtt. Itt van velem nagyra becsült kollégám, **Jan Gregor** is, aki az éves jelentésünkért felelős számvevőszéki tag.

Mielőtt **részletesen** foglalkoznánk éves jelentésünkkel, először szeretném röviden áttekinteni, hogy mit is képvisel valójában **éves jelentésünk**, és miért tölt be fontos szerepet.

Ami a **tartalmat** illeti:

- o A jelentés **ellenőri vélemény**et bocsát ki az Unió pénzügyi kimutatásainak megbízhatóságáról, valamint az ezek alapjául szolgáló tranzakciók jogszerűségéről és szabályszerűségéről.
- o Becslést ad az **uniós költségvetési kiadások általános hibaarányáról**, feltüntetve azoknak a forrásoknak a százalékos arányát, amelyeket nem az alkalmazandó szabályoknak és rendelkezéseknek megfelelően használtak fel.
- o A jelentés fejezetekre tagolódik, amelyek a különböző kiadási területekhez igazodnak, és az egyes területek esetében **konkrét hibaarányokat** is megadunk.
- o Kiadványunk **külön fejezetben** mutatja be a **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) kiadásaira** vonatkozó megállapításainkat, ezek felhasználására ugyanis eltérő **teljesítési modell** szerint kerül sor.

A tartalomhoz kapcsolódik annak **jelentősége** is:

- o Az éves jelentés az Európai Számvevőszék **legfontosabb kiadványa**, amelynek elkészítése jelentős elkötelezettséget és erőfeszítést igényel.

Elsődleges célja, hogy az Unió valamennyi tevékenységére nézve **feltárja** a további fejlesztés lehetőségeit és kiemlje a **lehetséges kockázatokat**. Miközben felhívjuk a figyelmet azokra a területekre, ahol nem valósultak meg a kívánt eredmények, fontosnak tartjuk azokat a pozitív aspektusokat is kiemelni, amelyek jól működnek. Például: számos, a kohéziós kiadásokat vizsgáló nemzeti ellenőrző hatóság munkáját illetően tárunk fel idén is hiányosságokat, de beszámolunk azokról a bevált gyakorlatokról is, amelyeket egy lengyelországi operatív program kapcsán találtunk. Az ellenőrző hatóságok ellenőrzőlistái és a

munkadokumentumok kellő részletességgel lefedték az összes releváns szempontot. Ez lehetővé tette számunkra, hogy végigkövessük az ellenőrzési nyomvonalat, és következtetéseket vonjunk le az elvégzett ellenőrzési munkáról.

Melyek tehát a 2023. évi éves jelentésünk legfőbb megállapításai?

Ami az **uniós beszámolót** illeti, a korábbi évekhez hasonlóan azt állapítottuk meg, hogy az pontosan tükrözi az Unió pénzügyi helyzetét, és **hitelesítő véleményt** fogalmaztunk meg a beszámoló megbízhatóságáról.

A **teljes bevétel** 248,4 milliárd eurót tett ki, és – mint a korábbi években – erre vonatkozóan is **hitelesítő véleményt** adtunk ki. Fontos azonban, hogy Önök mint a CONT Bizottság tagjai, tudják, hogy ez a vélemény a „**héta- és vámbevétel-kiesés**” miatt elveszett összegekre nem vonatkozik. Ez utóbbi összegek a valósánál **kisebb összeggel bejelentett vagy kiesett** vám- és héaösszegekből adódó eltérésekre utalnak, amelyek **csalás vagy nem hatékony beszédési gyakorlatok** miatt fordulhatnak elő. Ezek a be nem szedett összegek **nem szerepelnek** bevételként a nyilvántartásokban, a mi véleményünk ugyanakkor csak a **bejelentett** adatokra összpontosít.

Áttérve a kiadásokra: az Unió hosszú távú költségvetése magában foglalja mind a **többéves pénzügyi keretet** (MFF), mind a **NextGenerationEU-t** (NGEU). Az NGEU-finanszírozás elsősorban a **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből** áll, amely a többéves pénzügyi kerettől eltérő **teljesítési modellt** követ. Ebből adódóan **két külön véleményt** adunk ki a 2023. évi kiadások szabályszerűségéről:

egyét a **hagyományos uniós költségvetési kiadásokra**, egyet pedig a **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre** vonatkozóan.

Kezdjük a hagyományos **uniós költségvetési kiadásokkal** vagyis a többéves pénzügyi kerettel:

A korábbi **évekhez** trendjét követve idén is azt állapítottuk meg, hogy az **uniós költségvetési kiadások hibaaránya nőtt**, és továbbra is **lényeges** mértékű, jelenleg **5,6%** (2022: 4,2%), ami az előző évhez képest **számottevő növekedést** jelent. Tekintettel arra, hogy a feltárt hibák általános érvényűek, az **egymás utáni ötödik évben** ismét **elutasító véleményt** adtunk.

Az **uniós költségvetési kiadások hibaarányát** a többéves pénzügyi keret költségvetésén belül a **különböző szakpolitikai területeken** megállapított hibaszintek figyelembevételével és konszolidálásával határozzuk meg. Most nézzük az **egyes szakpolitikai területeket**: ezekkel szemléltethetők azok a **jellemző megállapítások**, amelyek hozzájárulnak az említett hibaarányhoz.

Kezdjük a „Kohézió” területével, amely az általunk ellenőrzött összegek **közel 40%-át** teszi ki.

Ezen a szakpolitikai területen becslésünk szerint **9,3% a hibaarány**, míg a 2022-ben ennek mértéke csak **6,4%** volt. Megállapításaink azt mutatják, hogy a becsült hibaszint leginkább a **nem támogatható költségekre és projektekre**, valamint a közbeszerzési szabályok megsértésére volt visszavezethető. Több olyan tényezőt is meghatároztunk, amelyek növelhették a szabálytalan kiadások kockázatát, például a következőket:

- o amint a **2014–2020-as többéves pénzügyi keret a végéhez közeledik, nő a nyomás a pénzüsszegek elköltése** kapcsán,
- o az **uniós alapok**, és különösen a **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből** származó források **egymással versenyeznek**,
- o a kifizetések folyósítása és kontrollja **pandémiás feltételek** mellett zajlott,
- o a **kohéziós projektek 100%-os uniós társfinanszírozásban** részesülhetnek. Az ilyen projektek **5%-ban** járultak hozzá a hibaarányhoz.

A „Kohézió” területével kapcsolatos **ellenőrzési megközelítésünk** a tagállami **ellenőrző hatóságok** munkáját veszi alapul. Az elmúlt hét évre nézve ugyanakkor azt állapítottuk meg, hogy ellenőrzéseik nem voltak **kellően eredményesek**.

- o Az ellenőrző hatóságok következetesen 2% alatti fennmaradó hibaarányokról számolnak be, helytelenül.
- o A **tranzakciókban** folyamatosan találunk olyan hibákat, amelyeket az ellenőrző hatóságok is kiszűrhettek volna ellenőrzéseik során, sőt ezt meg is kellett volna tenniük.

Magyarán, **nem tudtunk** a munkájukra **támaszkodni**. Figyelembe véve a Bizottság saját ellenőrzéseinek eredményeit, valamint az általunk talált feltáratlan hibákat és az ellenőrző hatóságok munkájának számos hiányosságát, arra a következtetésre jutottunk, hogy a támogathatósági időszak végéig (2023. december 31-éig) **nem minden tagállami irányítási és kontrollrendszer** működött eredményesen, illetve megfelelően. Ezzel összefüggésben fontos megjegyezni, hogy sok esetben ugyanazokat a **kontroll- és irányítási rendszereket** használják a **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásainak** tagállami szintű kezelésére is.

Most térjünk át egy másik fő kiadási területre, a „**Természeti erőforrások és környezet**” kategóriára, ahol a kiadások döntő része a mezőgazdaságra és a vidékfejlesztésre irányul. Itt a hibaarányt **2,2%-ra** becsültük, ami lényegesnek számít (**2022-ben** szintén ilyen mértékű volt az arány).

Bár eredményeink azt mutatják, hogy a **többéves pénzügyi keret e fejezetéhez tartozó kiadások 66%-át kitevő közvetlen kifizetések** esetében a hibaszint **nem volt lényeges**, az a többi terület esetében összességében továbbra is **lényeges** maradt. Ezek a területek együttesen a kiadások fennmaradó **34%-át** teszik ki, és **ide értendő a vidékfejlesztés, a piaci intézkedések, a tengeri tevékenységek, a halászat, a környezetvédelem és az éghajlat-politika.**

Az „**Egységes piac, innováció és digitális gazdaság**” területén megállapításunk szerint a hibaszint lényeges: a **2022. évi 2,7%-ról 2023-ban 3,3%-ra** nőtt. A **Horizont 2020 kiadásai** például továbbra is nagy kockázattal járnak, ezek jelentik az általunk feltárt hibák egyik **fő forrását.**

A „**Migráció és határigazgatás**” kérdése az utóbbi években egyre inkább előtérbe került, ezért az Európai Unió a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben létrehozta a 4. fejezetet, amely kifejezetten ezekre a szakpolitikai területekre vonatkozik. Bár ezen a területen a kiadások az új többéves pénzügyi keret időszakában várhatóan növekedni fognak, 2023-ban az **uniós költségvetési kiadások 2,1%-át** tették ki. Erre a költségvetési fejezetre vonatkozóan nem adunk meg konkrét hibaarányt, de a vizsgálatunk tárgyát képező **tranzakciók közel egyharmadánál** találtunk **hibákat.**

Nézzük most a „**Szomszédság és a világ**” kiadási területet, amely több, a **Globális Európával, az előcsatlakozási támogatással és a humanitárius segítségnyújtással** kapcsolatos finanszírozási eszközt foglal magában. Ez egy kisméretű minta, mégis az ellenőrzés eredményei azt mutatják, hogy a **többéves pénzügyi keret e fejezetében nagy a hibakockázat**, ugyanis a vizsgált tranzakciók több mint felét hibák érintették. A jövő évtől kezdve erre a fejezetre nézve külön értékelést fogunk végezni, hogy több információval szolgálhassunk erről a magas kockázatú területről.

Végezetül szóljunk néhány szót az „**Igazgatás**” kiadási területről. Értékelésünk során a korábbi évekhez hasonlóan arra a következtetésre jutottunk, hogy a hibaszint e területen **továbbra sem éri el lényegesség szintjét.**

Mondandómat összefoglalva: a 2023. évi éves jelentés kapcsán elvégzett szabályszerűségi munkánk rámutatott arra, hogy **jelentősen növekedett az uniós költségvetési kiadások hibaszintje**, és ahhoz leginkább a „**Kohézió**” területe járult hozzá.

Áttérve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköze (RRF), fontos megjegyezni, hogy **az ebből az eszközből finanszírozott projektek nagyban hasonlítanak a kohéziós forrásokból finanszírozott projektekre, és azokat gyakran ugyanazok a nemzeti szervek felügyelik.** A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz azonban a „**költségfüggetlen finanszírozás**” modellje alapján működik, vagyis a tagállamok részére

történő kifizetések **nem függnak az uniós és nemzeti szabályok**, például a közbeszerzési és állami támogatási szabályok **betartásától**.

A „**Kohézióval**”, illetve az **egyéb uniós költségvetési területekkel** ellentétben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásaira vonatkozó értékelésünk és véleményünk ezért nem veszi figyelembe, hogy az ebből finanszírozott projektek **tényleges költségei** megfelelőek-e. Véleményünk alátámasztásához a tagállamok **RRF-kifizetési kérelmeit** az RRF-rendelet alapján értékeljük és vizsgáljuk. E kifizetésekhez bizonyos mérföldkövek és célok **kielégítő teljesítésére**, valamint egyes **alapvető támogathatósági feltételek** betartására van szükség.

Egy **fontos** tényezőt szeretnék **kihangsúlyozni**:

- o Az RRF területén a **tagállamoknak** folyósított kifizetések nem kapcsolódnak sem az RRF intézkedéseinek **becsült költségeihez**, sem a végső kedvezményezettek **tényleges költségeihez**.
- o A tagállamoknak a kifizetési kérelmükben nem kell információt szolgáltatniuk a **végső kedvezményezettek**nél felmerült kiadásokról.

2023-ban az **RRF kiadásai** összesen **53,6 milliárd** eurót tettek ki. Ellenőrzésünk mind a **23 – összesen 17 tagállamnak nyújtott – vissza nem térítendő támogatás kifizetésére** kiterjedt, amelyek összege **46,3 milliárd euró** volt, valamint az előfinanszírozás elszámolására, amely összesen **7,3 milliárd** eurót tett ki. Összesen hét tagállamnak folyósított hét kifizetést érintő **16 mérföldkő, illetve cél** kapcsán tettünk olyan **pénzügyi hatással** is járó észrevételt, amelyek összességében meghaladják a **lényegesség általunk meghatározott küszöbértékét**. Emellett olyan **rendszerhiányosságokat** is találtunk, mint például a **mérföldkövek és célok nem megfelelő meghatározása**, valamint a **tagállami jelentéstételi és kontrollrendszerek** hiányosságai. Mindezeket együttesen figyelembe véve, **korlátozott véleményt** fogalmaztunk meg az RRF kiadásai tekintetében.

Az **RRF-ről adott véleményünk** kapcsán fontos kiemelni, hogy a kohéziós kiadások és a többéves pénzügyi keret egyéb költségvetési területeit egyre több hiba jellemzi, amelyek egyik jelentős forrása **az uniós és a tagállami szabályok be nem tartása**. A **rendeletben meghatározott RRF-modell** értelmében a tagállamok maguk hajtják végre az RRF-ből finanszírozott projektek kontrollját, és a modell nem biztosítja szisztematikusan az RRF-kiadások szabályszerűségét. Ez pedig bizonyosságszerzési hiányosságot eredményez, ami súlyosan veszélyezteti az **Unió pénzügyi érdekeit**.

Fontos azt is megjegyezni, hogy ennek kapcsán mások is kifejezték aggályaikat. Az **Európai Ügyészség 2023. évi éves jelentése** az uniós tagállamokban 233 folyamatban lévő finanszírozási nyomozásról számolt be a Helyreállítási és

Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatban. Ez a negyedik legtöbb az Európai Ügyészség uniós programokkal kapcsolatos, folyamatban lévő nyomozásai közül.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz alapján kidolgozandó **jövőbeli uniós finanszírozási modelleknek** ezért komolyan figyelembe kell venniük ezeket az aggályokat annak biztosításához, hogy az Unió pénzügyi érdekei később is megfelelő védelemben részesüljenek.

Éves jelentésünk az **uniós költségvetések jövőjéről** értekezve a szabályszerűséget vizsgáló munkákon túlmutató, **makroszinten** jelentkező kritikus **kihívásokkal** is foglalkozik.

2023-ban az **uniós adósság 458,5 milliárd euróra** nőtt, ami elsősorban a NextGenerationEU kezdeményezéshez nyújtott hitelfelvételnek tudható be. Ez a szám jelenleg a 2021. évi **adósság szint kétszerese**. Továbbra is **bizonytalan** azonban, hogy ezt az adósságot hogyan fogják **visszafizetni**, mivel nem született döntés a **saját forrásokra** vonatkozó bizottsági javaslatról, és az sem egyértelmű, hogy ez a javaslat **ellegendő bevételt** fog-e generálni az NGEU-adósság visszafizetésének fedezésére. Ezt a pénzügyi felelősséget végső soron a polgárok **következő generációjának** kell viselnie.

A 2022. és 2023. évi **magas infláció** továbbra is hatással van az uniós költségvetésre, becslésünk szerint az uniós költségvetés 2025 végére elveszítheti **vásárlóerejének** körülbelül **13%-át**. Emellett a **fennálló kötelezettségvállalások** rekordszintet, **543 milliárd eurót** értek el, ami csak növeli a kötelezettségvállalások visszavonásának valószínűségét. Ez a helyzet az **adminisztratív erőforrásokat is megterheli**, és ezzel is növeli a **hibák kockázatát**.

Éves jelentésünk **rengeteg további részletes információt** és megállapítást tartalmaz, amelyeket szívesen ismertetnék még Önökkel, de sajnálatos módon az idő ezt már nem engedi meg számomra. Szeretném arra biztatni azonban Önöket, hogy tekintsék át az éves jelentésünkben és „**Az uniós számvevőszéki ellenőrzésről röviden**” című dokumentumunkban ismertetett átfogó megállapításokat. E két dokumentum mindegyikét kézhez kapták.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani a **Számvevőszék munkatársainak** és a tagok testületének elkötelezettségükért és szakértelmükért. **Odaadó munkájuk és hozzáértésük** nélkül elképzelhetetlen lett volna mind ezévi éves jelentésünk minőségi elkészítése, mind intézményünk továbbfejlesztése.

Köszönöm figyelmüket, és szívesen válaszolok kérdéseikre és észrevételeikre.